

Emmaste Põhikooli õppekava

Alus: Vabariigi Valitsuse 06. jaanuari 2011. a. määrus nr 1.

Emmaste Põhikooli õppenõukogu koosoleku protokoll 5. juuni 2019. a nr 2 (2018-2019 õa)

Kinnitatud direktori käskkirjaga nr. 30 09.08.2019

Sisukord

1. Üldsätted	3
1.1. Emmaste Põhikooli väärtused	3
2. Õppe- ja kasvatusesmärgid	4
2.1. Põhihariduse alusväärtused	4
2.2. Põhikooli sihiseade	4
2.3. Õppimise käsitlus.....	5
2.4. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine	7
3. Õppekorraldus	133
3.1. Kohustuslikud ja valikõppeained	133
3.2. Tunnijaotuskava.....	133
3.3. Läbivad teemad	155
3.4. Liikluskasvatus ja ohutus	166
3.5. Koduõpe vanema taotlusel.....	188
4. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine	199
5. Karjäärinõustamise korraldus	20
6. Hariduslike erivajadustega õpilaste juhendamise ja õppekorralduse põhimõtted	211
6.1. Hariduslike erivajadustega õpilased	211
6.2. Õpetajad ja tugispetsialistid	211
6.2.1. Klassijuhataja / aineõpetaja	211
6.2.2. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (HEVKO)	222
6.2.3. Logopeed	222
6.2.4. Sotsiaalpedagoog	232
6.2.5. Pikapäevarühma õpetaja.....	233
6.2.6. Abiõpetaja.....	23
6.3. HEV õpilastele kooli otsusega rakendatavad tugimeetmed.	233
6.3.1. Pikapäevarühm.....	233
6.3.2. Õpiabirühm (logopeedia õpiabirühm, individuaalne õpiabi, parandusõppe rühm)	233
6.3.3. Individuaalne õppekava	244
6.3.4. Koostöö Rajaleidja keskusega	244
6.3.5. Ainealased konsultatsioonid	255
6.4. Töö andekate õpilastega	255
7. Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine	266
7.1. Hindamine	266
7.2. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	277
7.3 Kokkuvõtavad hinded ja järgmise klassi üleviimine	277
7.4 Põhikooli lõpetamine	287
8. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	30
Lisad	311

1. Üldsätted

Emmaste Põhikooli õppekava on koostatud Vabariigi Valitsuse 06. jaanuari 2011. a. määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ (edaspidi PRÕK) alusel.

Põhikooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles on välja toodud kooli eripärad tulenevad valikud riiklike õppekavade raames.

Küsimustes, mis ei ole kooli õppekavas sätestatud, lähtutakse PRÕKist.

Kooli õppekava koostamisel on arvestatud piirkonna ja kogukonna vajadusi, kooli väärtusi, lapsevanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse.

Õppekava koostamisse ja arendamisse kaasatakse kooli õpilased, õpetajad, vanemad ja kooli pidaja esindajad.

Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Ainekavad on koostatud klassiti.

Ainekava koostab aineõpetaja ja täiendab seda vastavalt vajadusele.

1.1. Emmaste Põhikooli väärtused:

ARENG - Arengu käigus omandatakse teadmisi ja/või oskuseid ning osatakse neid õiges kontekstis kasutada. Arenedes õpitakse ka vigadest ja tegeletakse eneseanalüüsiga. Koolis toetatakse õpilaste arengut arvestades nende eripärasid.

(kehtib alates 01.09.2019.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 30 09.08.2019.a.)

LOOVUS – Loovus võimaldab lahendada erinevaid olukordi väljaspool tavapäraseid piire, viib elu edasi ja lisab mitmekesisust. Oskus leida lahendusi olukordades, mille kohta puudub reegel või õpikujuhis. Õpilasi ei suruta raamidesse, kui ei ole vaja.

POSITIIVSUS – Pöörame tähelepanu neile, kes midagi hästi teevad. Toome esile head, mitte ei otsi vigu. Probleemide ilmnedes oleme suunatud lahenduste leidmisele.

KESKKOND – Meie kooli vaimne ja füüsiline keskkond loob head eeldused õppimiseks ja õpetamiseks. Väärtustame end ümbritsevat ja hoiame seda. Tegutseme selle nimel, et koolis valitseks vastastikune usaldus ja oleks turvaline keskkond.

KOOSTÖÖ – Koostöös peitub jõud! Koostöö rikastab teadmisi, oskusi ja maailmapilti ning võimaldab õppida teiste kogemustest. Koos tegutsedes õpime märkama ja üksteisega arvestama.

(kehtib alates 01.09.2019.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 30 09.08.2019.a.)

2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

2.1. Põhihariduse alusväärtused

Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostöömise aluseks.

Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

2.2. Põhikooli sihiseade

Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

Emmaste Põhikool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele. Emmaste kool kasvatab õpilastes

huvi Hiiumaa kultuuripärandi vastu, oleme omakultuuri pärijad ja edasikandjad. (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

2.3. Õppimise käsitlus

Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus. PRÕK-is käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes, st selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja –hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks.

Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane, õpilane-külastaja); (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes

- 1) võtab võimete kohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest,
- 2) õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega,
- 3) õpib oma kaaslaste ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima.

Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus.

Õpetamine on õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimine viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

Õpetaja on õppeprotsessi juht, hoiakute kujundamise võtmeisik, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna

kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

Kasvatus on õpilase suhete kujundamine teda ümbritseva maailmaga. Väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd.

Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

Kooli sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;
- 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvuteid ja esitlustehnikat, videotehnikat ja -materjale, õpilastel on võimalus kasutada koolis olevat õppekirjandust aineklassides ning õpilaste puhkeruumis. Lisaks arvutiklassi, käsitöömaja töökoda ja kodundusklassi ning spordihalli ja –rajatisi (täismõõtmes jalgpalliväljak, kergejõustikustaadion, tenniseväljak, tänavakorvpalliväljak, rannavolleplats);
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;

4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;

Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

Emmaste Põhikool asub suures mahus ümber ehitatud endises mõisahoones, mida ümbritseb looduslikult kaunis iluaed ja mõisapark. Õppetöö ja ürituste läbiviimisel kasutatakse kooliparki rajatud loodusõpperada ja õuesõppemaja. Tähelepanu pööratakse kohaliku kultuuripärandi säilitamisele ja edasikandmisele. Iga õppeaasta lõpus toimub traditsiooniline omakultuuripäev, mille teema on aastati erinev ja kuhu kaasatakse koolipere ning kogukond.

2.4. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine

PRÕK tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja koolivälise tegevuse.

PRÕK-is on järgmised **ainevaldkonnad**:

- keel ja kirjandus;
- võõrkeeled;
- matemaatika;
- loodusained;
- sotsiaalsained;
- kunstained;
- tehnoloogia;
- kehaline kasvatus.

Loetletud ainevaldkondade valdkonnapädevuste kujunemist kirjeldatakse ainekavades.

Kooli kogu tegevus on korraldatud lähtuvalt üldpädevustest. Õppimisvõimalused peituvad õppetundides, vahetundides ja pikapäevarühma tegevustes ning kooli ja klassi sündmustes.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused kooliastmete kaupa (PRÕK § 8; 10; 12) on järgmised:

I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
---------------	----------------	-----------------

Õpilased kohanevad koolieluga, kogevad turvatunnet ja eduelamusi, kujuneb nende valmisolek edasiseks edukaks õppetööks.	Kujunevad välja vastutustundlikud ja iseseisvad õpilased.	Õpilased kujunevad vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.
Õpitakse tundma ja järgima kõlbelisi tõekspidamisi ja häid käitumistavasid. Omandatakse põhilised suhtlemis- ja koostööoskused. Õpilaste vahel kujunevad välja üksteist toetavad ja väärtustavad suhted.		
Kujundatakse positiivne suhtumine koolis käimisesse ja õppimisse.	Taotletakse õpimotivatsiooni hoidmist ja tõstmist.	Hoitakse õpimotivatsiooni.
Kujundatakse välja õpiharjumused ja –oskused. Arendatakse valikute tegemise oskust. Arendatakse püsivust, iseseisvust ja eesmärkide seadmist.	Õpitud seostatakse praktikaga. Võimaldatakse valikute ja otsuste langetamist. Õpilased võtavad vastutuse oma otsuste eest.	Õpitud seostatakse igapäevaeluga ning tutvustatakse selle rakendatavust tulevases tööelus ja jätkuõpingutes. Kasutatakse teadvustatult erinevaid õpistrateegiaid ning arendatakse enesekontrollimise oskusi. Planeeritakse pikemaajalisi uurimuslikke õppeülesandeid, püstitatakse eesmärged ja hinnatakse oma tulemusi.
Toetatakse eneseväljendusoskuse ja – julguse kujunemist.	Tuntakse ära õpilaste erivõimed ja huvid ning arendatakse neid. Pakutakse huvitegevusvõimalusi.	Arendatakse õpilaste erivõimeid ja huve. Õpilasi toetatakse nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

Õpilastes kujundatavad üldpädevused on (PRÕK §4):

1) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

4) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

5) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

6) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

7) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

8) **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

Iga kooliastme lõpuks saavutab õpilane järgmised üldpädevustest tulenevad pädevused:

Väärtuspädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Hindab inimsuhteid ning tegevusi kehtivate moraalinormide seisukohast.	Peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist. On viisakas, täidab lubadusi.	Hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena. On usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest.	Tunneb tunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
Tajub ja väärtustab oma seotust teiste inimestega.	Teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida.	Suhtub inimestesse eelarvamusteta.	Suhtub kaasinimestesse mõistvalt ja lugupidavalt.
Tajub ja väärtustab oma seotust loodusega.	Käitub loodust hoidvalt.	Oskab looduses käituda, huvitub looduse uurimisest.	Mõistab inimese ja keskkonna seoseid.
Tajub ja väärtustab oma seotust oma ja teiste maade ning rahvaste	Tunneb ja austab oma kodupaika, kodumaad ja riiki.	Väärtustab oma rahvust ja kultuuri	Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest.

kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega.		teiste rahvuste ning kultuuride seas.	Tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule.
Väärtustab loomingut ja kujundab ilumeelt.	Märkab ja hindab ilu ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest.	Väärtustab kunstiloomingut ning väljendab end kunstivahendite abil.	Väljendab ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist.
Sotsiaalne pädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Teostab ennast, toimib teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetab ühiskonna demokraatlikku arengut.	Teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt.	Tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme.	On aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust.
Teab ning järgib ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid.	Liikleb ohutult. Käivitab ja kasutab lihtsamaid arvutiprogramme ja tehnilisi seadmeid.	Väärtustab säästvat eluviisi. Kasutab internetti ja õpitud arvutiprogramme eesmärgipäraselt.	Suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes. Tuleb toime tehnikamaailmas, kasutab sihipäraselt erinevaid IKT vahendeid
Teeb koostööd teiste inimestega erinevates olukordades.	Õpib üksi ja teistega koos, paaris ja rühmas.	Mõistab kompromisside vajalikkust.	Teeb koostööd teiste inimestega erinevates olukordades.
Enesemääratluspädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Mõistab ja hindab iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi.	Teab, kelle poole oma muredega pöörduda ning on valmis seda tegema.	Püüab selgusele jõuda oma huvides, teab oma tugevaid ja nõrku külgi.	Juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab vastutuse oma tegude eest.
Järgib terveid eluviise.	Hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve.	Väärtustab ja järgib tervislikke eluviise.	Väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi.
Lahendab iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme.	Väldib ohtlikke olukordi ja oskab ohuolukorras abi kutsuda.	On teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest.	On füüsiliselt aktiivne.
Õpipädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Organiseerib õpikeskkonda ja hangib õppimiseks vajaminevat teavet.	Häälestab ennast õppeülesandega toimetulekuks ning suudab oma tegevusi ülesannet täites mõtestada.	Keskendub õppeülesannete täitmisele. Leiab vastuseid oma küsimustele, hangib erinevatest allikatest	On teadmishimuline ja oskab õppida.

		vajalikku teavet, tõlgendab, kasutab ja edastab seda.	
Planeerib õppimist ning järgib seda plaani.	Koostab päevakava ja järgib seda.	Kavandab oma tegevust.	Seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel.
Kasutab õpitut, sh õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleemide lahendamisel.	Vaatleb sihipäraselt, märkab ja kirjeldab erinevusi ja sarnasusi. Võrdleb esemeid ja nähtusi, rühmitab neid ühe-kahe tunnuse alusel ning loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti.	Teeb vahet faktil ja arvamusel. Esitab loodusteaduslikke küsimusi ja hangib loodusteaduslikku teavet. Kasutab suunamise abil erinevaid õpivõtteid (sh paaris- ja rühmatöö) arvestades õppeülesande iseärasustega.	Esitab teaduslikke seisukohti ja teeb tõendusmaterjali põhjal järeldusi. Esitab loodusteaduslikke küsimusi ja arutleb nende üle.
Analüüsib enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning hindab selle põhjal edasiõppimise vajadust.	Tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest.	Hindab oma tegevust ning valib ja rakendab tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi, näeb ja tunnustab oma eksimusi ning korrigeerib oma tegevust.	On teadmishimuline, mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele, oskab leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu.
Suhtluspädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, esitab ja põhjendab oma seisukohti.	Tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest. Mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase.	Väljendab oma arvamust ning põhjendab ja kaitseb seda. Tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel.	Suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada. Valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste.
Loeb ning mõistab teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust.	Leiab tekstidest teavet ja mõistab seda.	Kuulab ja loeb tekste mõtestatult.	Mõistab ja tõlgendab erinevaid tekste.
Kirjutab eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili.	Esitab tekstides leiduvat teavet suuliselt ja kirjalikult.	Loob suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõistab suulist kõnet. Kasutab arvutit ja internetti	Väljendab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt.

		suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste.	
Väärtustab õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.	Tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest.	Loob keeleliselt korrektseid tekste.	Tunneb ja järgib õigekirjareegleid ja loob keeleliselt korrektseid tekste.
Matemaatikapädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Kasutab matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades.	Arvutab ning kasutab mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades ülesandeid lahendades.	On kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja kasutab juhendamise abil loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades.	Lahendab igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist.
Ettevõtlikkuspädevus	I kooliastmes	II kooliastmes	III kooliastmes
Loob ideid ja viib neid ellu, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades.	Tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest.	Kavandab ja hindab oma tegevust ning valib ja rakendab tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi.	On ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale.
Näeb probleeme ja neis peituvaid võimalusi.	Teab, kelle poole oma muredega pöörduda ning on valmis seda tegema.	Näeb ja tunnistab oma eksimusi ning korrigeerib oma tegevust.	Suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja riskita kasutada.
Seab eesmäärke ja viib neid ellu.	Jaotab aega õppimise, harrastuste, koduste kohustuste ning puhkamise vahel.	On leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.	Seab endale eesmäärke ja tegutseb nende nimel.
Reageerib paindlikult muutustele ning võtab arukaid riske.	Väldib ohtlikke olukordi ja kutsub ohuolukorras abi.	Näeb ja tunnistab oma eksimusi ning korrigeerib oma tegevust.	Juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest.
Korraldab ühistegevusi, näitab initsiatiivi ja vastutab tulemuste eest.	Tunneb rõõmu liikumisest ja tegevusest.	Peab kinni kokkulepetest ning vastutab oma tegude eest.	Juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest.

Üldpädevuste kujunemisel on oluline tagasiside andmine õpilasele õpetaja ja teiste kooli töötajate ning kaasõpilaste poolt. Üldpädevuste kujunemisel on oluline roll ka enesehindamisel, mis võimaldab õpilasel oma tegevust jälgida. Tagasisidet üldpädevuste kujunemise kohta antakse õpilasele arenguveestlusel, mida peetakse vähemalt üks kord aastas.

3. Õppekorraldus

3.1. Kohustuslikud ja valikõppeained

Kooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike **õppeainete ainekavad**:

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus (lisa 1);
- 2) võõrkeeled: inglise keel, vene keel (lisa 2);
- 3) matemaatika: matemaatika (lisa 3);
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia (lisa 4);
- 5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus (lisa 5);
- 6) kunstained: muusika, kunst (lisa 6);
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus (lisa 7);
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (lisa 8).

A- ja B-võõrkeele valib kool. A-võõrkeelena õpitakse inglise, B-võõrkeelena vene keelt.

Kooli õppekavas on esitatud järgmised **valikõppeainete ainekavad**:

- 1) arvutiõpetus (lisa 9)
- 2) Hiiumaa ajalugu (lisa 10)
- 3) Rootsi keel (lisa 11) (*kehtib alates 01.09.2019.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 30 09.08.2019.a.*)

Valikaine valimise põhimõtted:

Valikaineid valitakse II ja III kooliastmes arvestusega, et õpilaste koormus ei ületaks riiklikus õppeplaanis lubatud nädalakoormust. Valikaine otsustab kool ning see on õpilastele kohustuslik. Nende õpetamise mahud määratakse kindlaks igaks õppeaastaks kinnitatavas tunnijaotusplaanis. Emmaste põhikoolis on kooli valikaineteks arvutiõpetus 2. ja 7.klassis (*kehtib alates 01.09.2017 dir.kk nr 5 14.09.2017*), Hiiumaa ajalugu (8. klassis) ja rootsi keel C-keelena (5. ja 6. klassis). (*kehtib alates 01.09.2019.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 30 09.08.2019.a.*)

3.2. Tunnijaotuskava

Tunnijaotuskava sisaldab plussiga lisa ainetunde vaba tunniressursi ulatuses.

I kooliaste (1.-3. klass)

Õppeaine	RÕK	I klass	II klass	III klass
eesti keel	19	7+1	6+2	6+1
A-võõrkeel (ingl. k.)	3	0	0	3+1
Matemaatika	10	3	3+1	4
Loodusõpetus	3	1	1	1

Inimeseõpetus	2	0	1	1
Muusika	6	2	2	2
kunst ja tööõpetus	9	3	3	3
kehaline kasvatus	8	2+1	3	3
arvutiõpetus			1	
Kokku		20	23	25

II kooliaste (4.-6. klass)

Õppeaine	RÕK	IV klass	V klass	VI klass
eesti keel	11	5+1	3	3
Kirjandus	4	0	2	2
A-võõrkeel (ingl. k.)	9	3+1	3	3
B-võõrkeel (vene k.)	3	0	0	3
matemaatika	13	4+1	4+1	5
loodusõpetus	7	2	2	3
ajalugu	3	0	1+1	2
Inimeseõpetus	2	0	1	1 (lõimitud ühiskonnaõpetusega)
Ühiskonnaõpetus	1	0	0	1 (lõimitud inimeseõpetusega)
muusika	4	2	1	1
kunst	3	1	1	1
kehaline kasvatus	8	3	3	2
tööõpetus/käsitöö	5	1+1	2	2
arvutiõpetus			1	
C-võõrkeel (rootsi k.)			2	2
kokku		25	28	30

(kehtib alates 01.09.2019.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 30 09.08.2019.a.)

III kooliaste (7.-9. klass)

Õppeaine	RÕK	VII klass	VIII klass	IX klass
eesti keel	6	2	2	2
kirjandus	6	2	2	2
A-võõrkeel (ingl. k.)	9	3	3	3
B-võõrkeel (vene k.)	9	3	3	3
matemaatika	13	5	4	4+1
loodusõpetus	2	2	0	0
geograafia	5	1	2	2
bioloogia	5	1+1	2	2
keemia	4	0	2	2
füüsika	4	0	2	2
ajalugu	6	2	2	2
inimeseõpetus	2	1	1	0
ühiskonnaõpetus	2	0	0	2
muusika	3	1	1	1
kunst	3	1	1	1
kehaline kasvatus	6	2	2	2

tööõpetus/käsitöö	5	2	2	1
Hiiumaa ajalugu			1	
arvutiõpetus		1		
kokku		30	32	32

(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

I kooliastmes viiakse läbi **ujumise algõpetus (30 tundi)** Käina ujulas.

3. ja 6. klassis sooritatakse **riiklikud tasemetööd** eesti keeles ja matemaatikas.

4. ja 7. klassis sooritatakse **riiklikud tasemetööd** loodusõpetuses.

(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

8. klassi lõpus sooritavad õpilased **üleminekuksami**, mille valivad 8. klassi põhiõppeainete (eesti keel, matemaatika, bioloogia, keemia, geograafia, füüsika, inglise keel, vene keel, ajalugu) hulgast hiljemalt k.o õppeaasta 1. veebruariks. Üleminekuksami eesmärgiks on anda õpilasele eksamikogemus enne põhikooli lõpueksamite sooritamist. Eksamitöö koostab aineõpetaja ja esitab hiljemalt nädal enne eksami toimumist direktorile kinnitamiseks.

8. klassi õpilased sooritavad läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva **loovtöö**, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö vm. Loovtöö teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Märtsikuus toimub loovtööde avalik esitlemine kooli saalis. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele. (Loovtööde juhend www.emmaste.edu.ee) (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

Õpilase vanem võib direktorile esitada taotluse, arvestamaks õpilase kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana. Õppekavavälise õppimise hindamiseks moodustab direktor taotluse hindamise komisjoni, mis koosneb pedagoogilisest personalist sh õppealajuhatajast ja aineõpetajast. Komisjoni ülesanne on selgitada, kas õppekavavälise õppimine on võimaldanud saavutada nõutud õpitulemusi.

3.3. Läbivad teemad

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) **õppekeskkonna korralduses** – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) **aineõppes** – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekooolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) **valikainete valikul** – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas **loovtöös** – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) **klassivälises õppetegevuses, huviringides, maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides** – koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;

2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumistaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;

6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutama oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

3.4 Liikluskasvatus ja ohutus

Liikluskasvatus on õpetamisel ja teavitamisel põhinev lapse liiklusohutusosalaste hoiakute kujundamine ja käitumise mõjutamine ning liiklusoskuste arendamine.

Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- ohutu liiklemise harjumused;
- oskus tajuda liikluskeskkonda ning hoiduda käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ning ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Liikluskasvatuse käigus:

- õpetatakse last tema arengust lähtudes ära tundma ja märkama erinevaid ohuallikaid liikluses, tajuma nende olemust ja võimalikku tekkemehhanismi;
- arendatakse ja kujundatakse lapse teadmisi ja oskusi, mis on vajalikud liiklemiseks jalakäija, sõitja ja juhina ning mis toetavad lapse toimetulekut ja ohutust;
- õpetatakse last kasutama ohutust tagavaid ja suurendavaid kaitsevahendeid (helkur, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitset jm);

- kujundatakse lapse oskusi käitumiseks ja valikute tegemiseks ohuolukorras, sealhulgas vajaliku abi kutsumiseks.

I kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

II ja III kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Koolis käsitletavat liikluskasvatuse teemasid on järgmised:

- jalakäija liiklusreeglid;
- ohutu liikluskäitumine;
- liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine;
- liiklusreeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus.

Liikluskasvatuse ja ohutuse lähtuvad eesmärgid:

- 1.- 6. klass õpib liiklusõpetust Maanteeametis välja töötatud materjalide (liiklusaabits, töölehed) abil
- Õpilastel, kes on 10-aastased, on võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks kooli juures koostöös liikluspolitseiga. Õpetajad koostöös liikluspolitseiga juhendavad eelnevalt lapsevanemaid, kuidas lastele ohutut liiklemist õpetada.
- Vastavalt Maanteeametis väljatöötatud materjalidele on **ohutuse ja ohutu liiklemise väärtustamiseks kujundatud pädevused kooliastmete kaupa järgmised:**

I kooliaste

1. Väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust.
2. Teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada.
3. Oskab ohutult koolihoonest evakueeruda.
4. Teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis.
5. Oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel.
6. Oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti.
7. Oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada.
8. Oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskeudega sõitmiseks ohutut kohta.
9. Oskab valida tee ületamiseks kõige ohutuma koha; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutult sõidutee ületada.
10. Oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel.
11. Oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust.
12. Oskab eristada vale/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.
13. I kooliastme lõpuks on saanud kooli ja kodu koostöös ettevalmistuse, et sooritada eksam jalgratturi juhilubade saamiseks. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

II kooliaste

1. Väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust.
2. Oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada.
3. Oskab ohutult koolihoonest evakueeruda.
4. Teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis.
5. Oskab vajadusel kasutada tulekustutustekki.
6. Teab lõhkekehade kasutamise ohte, oskab lõhkekeha leiu korral abi kutsuda.
7. Oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses.
8. Oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed.
9. Oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada.
10. Oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskeudega sõitmiseks ohutut kohta.
11. Oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutuma koha.
12. Oskab hinnata sõiduki liikumissuunda, -kiirust ja kaugust ning määrata vahemaid.
13. Tunneb, teab ja mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale ja jalgratturile.
14. Oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusvaldkonna teemakäsitluste kohta.
15. Oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

III kooliaste

1. Väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega, on seaduskuulekas.
 2. Oskab ohuolukorda hinnata ja ohust teatada.
 3. Oskab ohutult koolist evakueeruda ja osutada sealjuures abi noorematele.
 4. Teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada.
 5. Oskab kustutada väikseid tulekoldeid (lõke, süttinud rasv pannil jne).
 6. Teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral abi kutsuda.
 7. Oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses.
 8. Oskab ohtlike ainetega kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest.
 9. Oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed. Oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi.
 10. Kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid.
 11. Mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile).
 12. Oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti ohusalast olukorda teiste riikidega.
 13. Oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks. On teadlik ohusalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta.
- Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse lõimituna ainetundides. Väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kavandatakse kooli ürituste plaanis. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

3.5 Koduõpe vanema taotlusel

Koduõppena käsitletakse õppetöö korraldamist väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist (*koduõpe tervislikel põhjustel*) või vanema taotlusel õppetöö korraldamist vanema poolt (*koduõpe vanema taotlusel*). Põhiharidust omandav õpilane, kellele vanem soovib iseseisvalt korraldada oma lapse õppetööd, vabastatakse vanema taotluse alusel kooli päevakava ja õppekorralduse kohasest õppe- ja kasvatustegevusest.

Õpilasele koduõppe rakendamiseks esitab vanem kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest, ning hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest. Taotluses tuleb näidata vanema soovil koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama. Õpilasele vanema taotlusel koduõppe rakendamise otsus tehakse üldjuhul õppeaasta ~~või poolaasta~~ alguses. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli õppenõukogu.

Koduõpet vanema taotlusel korraldab ja finantseerib vanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest. Kool võimaldab õpilasel kasutada tasuta vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikke õpikuid, tööraamatuid, töövihikuid ja töölehti.

Vanema taotlusel koduõppel õppivale õpilasele koostab koduõpet läbiviiv isik koostöös kooliga kooli õppekavast lähtudes individuaalse õppekava. Individuaalses õppekavas määratakse kindlaks õpetajad, kes kooli poolt kontrollivad õpitulemuste omandamist.

Kool kontrollib vähemalt üks kord trimestris individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemuste omandamist. Koduõpet läbiviiv isik võib viibida õpilase õpitulemuste hindamise juures. Õpilase kokkuvõtavad hinded kantakse ekooli. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

Koolil on õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui kontrolli käigus ilmneb, et õpilasel on individuaalse õppekava määratletud õpitulemused suures mahus saavutamata.

Koduõpe vanema taotlusel lähtub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 23.

4. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitab klassi- või aineõpetaja välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valib sobivad õppemeetodid ning korraldab diferentseeritud õppe. Õpetaja tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde **ainekonsultatsioonis**. Ainekonsultatsioonide toimumise graafik on nähtav kooli kodulehel.

Põhikool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises. Klassijuhataja korraldab kord õppeaastas **arenguvestluse**, kus osaleb õpilane koos vanemaga. Kui vanem ei soovi/ei saa osaleda, peetakse arenguvestlus klassijuhataja ja õpilase vahel. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

Põhikool korraldab III kooliastmes õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

Põhikool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad sündmused tehakse õpilasele ja vanemale teatavaks õppeaasta või trimestri algul. Teavet edastatakse e-kooli, kooli kodulehe või e-kirja kaudu. Kord õppeaastas toimub kooli üldkoosolek lapsevanematele. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

5. Karjäärinõustamise korraldus

Karjäärinõustamine on inimese toetamine teadlike karjääriotsuste tegemisel ja elluviimisel. Nõustamine loob eeldused, et inimene suudab paremini analüüsida iseennast ja oma võimalusi ning planeerida ja ellu viia isikliku karjääriplaani, tuginedes elukestva õppe põhimõtetele.

Karjäärinõustamise korraldust koordineerib koolis õppealajuhataja koostöös klassijuhataja ning Rajaleidja spetsialistiga.

Kuni 8. klassini on karjääriõpe lõimitud õppeainetesse. Suuremat tähelepanu karjääriõppele pööratakse III kooliastmes.

Karjäärinõustamine 9. klassis:

1. Edasiõppimisvõimaluste tutvustamine Töötukassa spetsialistide poolt.
2. Kutseõppeasutuste külastamine.
3. Töövarjupäev ja tagasiside.
4. Infomesside külastamine.
5. Kutsesobivustestid ja individuaalne tagasiside. Kaasatud on ka lapsevanemad.

(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

Karjääriõpe III kooliastmes (vt. lisa 11).

6. Hariduslike erivajadustega õpilaste juhendamise ja õppekorralduse

põhimõtted. (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

HEV õpilastele tugisüsteemide määramise eesmärk on õpilaste erivajaduste õigeaegne märkamine ja sekkumine, et ennetada püsivaid õpiraskusi, koolist väljalangemist ning tagada põhikooli lõpetamine positiivsete tulemustega. Varajane märkamine ja sekkumine annavad õpilasele võimaluse õppida võimete kohaselt. HEV õpilaste õppekorraldusel lähtutakse Haridus- ja teadusministri 22.07.2014 määrusest nr 67 ja Emmaste Põhikooli põhimäärusest § 9 p.10.

Töö HEV õpilastega toimub kolmel tasandil:

I tasand – erivajaduse märkamine, individuaalse vaatluskaardi avamine, lapsevanema kaasamine (klassijuhataja, aineõpetaja),

II tasand – koolisisesete meetmete rakendamine, kooli tugispetsialistide kaasamine (HEV koordinaator, aineõpetajad, logopeed, sotsiaalpedagoog, parandusõppe õpetaja ja pikapäevarühma õpetaja),

III tasand – kooliväliste meetmete rakendamine nõustamiskomisjoni otsuste alusel ja koostöö erialaspetsialistidega (Rajaleidja, lastepsühhiaater jt) (*HEV õpilastele tugisüsteemide rakendamise kord Emmaste Põhikoolis*)

6.1. Hariduslike erivajadustega õpilased

Hariduslike erivajadustega (HEV) on õpilane, kelle õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- või tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemal viibimine, kooli õppekeele ebapiisav valdamine või eriline andekus toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õpikeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas. Haridusliku erivajadusega õpilased määratakse kindlaks kas kooli poolt või õigusaktides määratud juhtudel väljastpoolt (koolivälisele nõustamismeeskonna soovitusel, eriarsti tõendi või teatise alusel õpilase tervisliku seisundi kohta). (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

HEV õpilastele suunatud tugimeetmeid koordineerib HEV õpilaste töö koordineerija (HEVKO) koostöös klassijuhatajate, aineõpetajate, teiste tugispetsialistide ja kooli juhtkonnaga.

HEV õpilasele avatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart, milles dokumenteeritakse

- pedagoogilise hindamise tulemused,
- õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta,
- erinevate tugispetsialistide soovitused,
- testimiste ja uuringute tulemused,
- koolivälise nõustamismeeskonna soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed. (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

Pärast õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamist teeb HEVKO ettepanekud õpetaja(te)le ja lapsevanematele edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

6.2. Õpetajad ja tugispetsialistid

6.2.1. Klassijuhataja / aineõpetaja

Kooliastuja puhul saab klassijuhataja lapsevanemalt koolivalmiduse kaardi, et vajadusel saaks vajalikud tugisüsteemid võimalikult varakult tööle rakendada.

Rehabilitatsiooniplaani olemasolu korral annab lapsevanem sellest teada klassijuhatajale ja/või HEVKO-le.

I tasand

Õpilase probleemide esmane märkaja on klassiõpetaja või aineõpetaja. Aineõpetaja teavitab sellest klassijuhatajat, kes avab vajadusel lapsevanema nõusolekul õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi. Õpetaja kasutab tundides õpiraskustega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Väljaspool tundi lisanduvad vajadusel konsultatsioonitunnid ja töö pikapäevarühmas. Kui õpilasel on aines trimestrihinne puudulik, siis määratakse talle järgmiseks trimestriks selles õppeaines kohustuslik konsultatsioon, millest teavitatakse ka lapsevanemat. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

Kui õpilasel on aines III trimestrihinne puudulik, siis määratakse talle kohustuslik konsultatsioon (täiendav õppetöö) suvekuudel. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

Õpetaja analüüsib iga poolaasta lõpus õpilasele osutatud õpiabi ning annab kirjaliku hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele vaatluskaardil.

II tasand

Raskuste püsimisel konsulteerib klassijuhataja aineõpetaja või logopeediga, et kohaldada tõhusamat õpiabi tunnis või tunniväliselt. Vajadusel teeb õpetaja ettepaneku HEVKO-le hariduslike erivajaduste põhjalikumaks väljaselgitamiseks.

Klassijuhataja suhtleb perega, andes teada probleemsest valdkonnast ja kasutusele võetud tugimeetmetest.

Käitumis- ja sotsiaalsete probleemide korral teevad õpetaja ning klassijuhataja vajadusel

koostööd valla sotsiaaltöötajaga ja lastekaitsespetsialistiga. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

HEV-ga õpilase arengu toetamiseks kutsub HEV koordinaator koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul ümarlaua, mille põhjal lepitakse kokku edasised õppe- ja arengu eesmärgid. Ümarlaual osalevad õpilane, lapsevanem ning klassijuhataja. Vajadusel kaasatakse tugispetsialiste ja/või aineõpetajaid.

6.2.2. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (HEVKO)

Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust, suunab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist (II-III tasand) ja koondab kokku ja esitab vajalikud materjalid õpilase kohta koolivälisele nõustamismeeskonnale. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

Tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab lapsevanemat, teeb ettepanekuid juhtkonnale vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd koolis ning kooliväliselt.

6.2.3. Logopeed

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa kõne nende valdkondade arengule, mis on vajalikud õppekava omandamiseks.

Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Ta teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamiseks ning osaleb õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel, õpilasabi ümarlaual.

Vajadusel teeb ettepaneku individuaalse õppekava rakendamiseks (sealhulgas diferentseeritud hindamiseks). Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad õpilased. Erilise tähelepanu all on esimese klassi õpilaste õpiabi vajaduste väljaselgitamine.

Kaks korda õppeaastas annab hinnangu õpilase arengule.

6.2.4. Sotsiaalpedagoog

Sotsiaalpedagoogi töö eesmärgiks on õpilaste sotsiaalse tegevusvõime ja toimetuleku toetamine. Ta jälgib koolikohustuse täitmist, teeb koostööd laste ja nende vanematega, samuti klassijuhatajate, aineõpetajate ning kooli juhtkonnaga, et ennetada ja lahendada käitumisprobleeme koolis. Sotsiaalpedagoogi ülesandeks on koolis esilekerkivate sotsiaalsete probleemide ennetamine, samuti koolivägivallajuhtumite lahendamine ning kooli tugivõrgustiku kaasamine lapse abistamisprotsessi. Vajadusel kaasab ta lapse ja tema pere nõustamis- ja mõjutamisprotsessi lastekaitse-, sotsiaalhoolekande- ja korrakaitseüsteemid.

6.2.5. Pikapäevarühma õpetaja

Pikapäevarühma õpetaja jälgib tunniplaani, millal klassidel tunnid lõpevad ja alustab tegevust tundidest vabanenud klassi õpilastega. Õpetaja viibib selle klassi juures, organiseerib lastele tegevuse (mängud ruumis, liikumismängud õues või spordisaalis, jalutuskäigud, käeline tegevus, õppetegevus jne). Kui lõpevad järgmise klassi tunnid, siis õpetaja planeerib oma tegevuse vastavalt sellele: ühistegevus, õpilaste rakendamine pesaklassi ruumis või vajadusel koondamine ühte ruumi, mängud õues jne.

Pikapäevarühma õpetaja saadab lapsed ringidesse, teeb koostööd ringijuhtidega ja klassijuhatajatega, et õpilaste aeg oleks sisustatud.

Õpetaja vastutab pikapäevarühma kuuluvate laste eest ja peab teadma, kes kus on ning millega tegeleb.

Pikapäevarühma õpetaja saadab lapsed bussidele.

Pikapäevarühma õpetaja peab arvestust puudujate kohta.

6.2.6. Abiõpetaja

Abiõpetaja ülesandeks on aidata õpilasi, kes vajavad individuaalset lähenemist soovitud õpitulemuste saavutamiseks ning kellel on raskusi õppimisega suuremas kollektiivis.

Abiõpetaja on vajadusel kaasatud I kooliastme ainetundidesse, et aidata õpilasi koolieluga kohaneda, abistada õppetöös ning toetada õpetaja õppe- ja kasvatustööd.

Abiõpetaja juhendab igapäevaselt hariduslike erivajadustega õpilasi individuaalselt ja/või grupiviisiliselt õppetundides koostöös õpetajaga.

Abiõpetaja võib tunnis tekkinud käitumisprobleemide tõttu eralduda õpilasega klassi juurest, et täita klassiõpetaja poolt antud tööülesanded.

Abiõpetaja aitab kaasa sobivate õppemeetodite leidmisele lähtuvalt õpilase eripärast ning vajadusel aitab korraldada diferentseeritud õpet koostöös õpetajaga.

(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

6.3. HEV õpilastele kooli otsusega rakendatavad tugimeetmed.

6.3.1. Pikapäevarühm

Koolis töötab kella 12.00 - 15.00 pikapäevarühm. Pikapäevarühma õpetaja tegeleb 1. – 4. kl. õpilastega, kes osalevad rühma töös vastavalt lapsevanema avaldusele.

Pikapäevarühma eesmärgiks on õpilaste vaba aja sisustamine, õpetajapoolse toetuse pakkumine koduste ülesannete lahendamisel, õpiabi ja õpioskuste kujundamine ja vastastikust suhtlemist arendavate tegevuste organiseerimine.

6.3.2. Õpiabirühm (logopeedia õpiabirühm, individuaalne õpiabi, parandusõppe rühm)

Õpiabirühma täituvus on 1-6 õpilast. Rühma võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja välja kujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja

aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

Õpiabirühma võib vastu võtta ka lihtsustatud õppel oleva õpilase, kes õpib klassis, kus õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava järgi.

Õpilane võetakse õpiabirühma vastu klassijuhataja, aineõpetaja või tugispetsialistide ettepanekul ja lapsevanema kirjalikul nõusolekul.

Õpiabirühma määramisega mittenõustumisel on lapsevanemal õigus otsusest keelduda kümne tööpäeva jooksul arvates päevast, mil ta sai otsusest teada, saates kooli sellekohase kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teate. Nimetatud teate saamisel õpilast õpiabirühma vastu ei võeta.

Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi.

Vajadusel võib tunde läbi viia ka pärast õppetunde.

Õpiabirühma õpetaja koostab rühma tundideks töökavad lähtudes vastava klassi või aineõpetaja töökavast.

Õpiabitundides viiakse läbi järgmisi tegevusi:

- korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet lähtuvalt kõnepuude mehhanismist või olemusest;
- arendatakse kognitiivseid oskusi;
- kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumusi.

Õpiabirühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest ning tunnid toimuvad vastavalt kinnitatud tunni- ning tööplaanile.

6.3.3. Individuaalne õppekava

Kui õpilase individuaalne juhendamine ja osalemine õpiabi rühmas pole andnud soovitud tulemusi, koostatakse HEV õpilasele individuaalne õppekava ühes või mitmes õppeaines. Selle koostamisest võtavad osa vastava(te) aine(te) õpetajad ja vajadusel tugispetsialistid. Protsessi kaasatakse ka lapsevanemad. Lapsevanemal on võimalus IÕK-st keelduda 10 tööpäeva jooksul, saates kooli vastava kirjaliku teate. Tavaliselt on individuaalne õppekava vajalik teatud õppeaines tekkinud raskuste ületamiseks. Sel juhul tehakse muudatused või kohandused õppe sisus, õppeprotsessis, õppekestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas või hindamisalustes. Kui HEV õpilasel on vajalik õpitulemuste vähendamine, asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, siis on vajalik koolvälise nõustamismeeskonna otsus. Õppeaines, kus koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel on individuaalse õppekavaga vähendatud või asendatud põhikooli riikliku õppekavaga taotletavaid õpitulemusi hiljemalt kolmandas kooliastmes, võib õpilane ühtse põhikooli lõpueksami asemel sooritada koolieksami. Sellisel juhul lähtub kool eksami vormi määramisel ja eksamitöö sisu koostamisel õpilase individuaalses õppekavas sätestatust. Aine piires individuaalne õppekava koostatakse aineõpetaja poolt (vajadusel koostöös tugisüsteemiga). Kui õpilane vajab individuaalset õppekava kindlas aines, võetakse aluseks õpilase koolisiseste uuringute kokkuvõtte õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil. Sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja individuaalse õppekava konkreetses aines. Kui õpilase õpiraskus tuleneb lugemis- ja kirjutamisvilumuse aeglasemast kujunemisest ning ta on määratud logopeedilisse õpiabirühma, siis võib talle emakeele kirjalikes töödes rakendada diferentseeritud hindamist (s.o. vigade arvestamist vealiikide kaupa). Kui õpilane vajab individuaalset õppekava paljudes õppeainetes, on tõenäoliselt tegemist püsiva õpiraskusega. Sellisel juhul suunatakse õpilane lisauuringutele ja koolivälisesse nõustamismeeskonda, et talle määrataks sobivaim haridustee jätkamise viis.

(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

6.3.4. Koostöö Rajaleidja keskusega

Vajadusel toimub koostöö õppenõustamiskeskuse Rajaleidja spetsialistidega. Lähtuvalt eesmärkidest suunatakse õpilane koos vanemaga spetsialisti vastuvõtule või tellitakse nõustamisteenus kooli.

Nõustamisteenust kasutatakse ka tugisüsteemi spetsialistide ja pedagoogide abistamiseks näiteks keerukamate juhtumite korral.

6.3.5 Ainealased konsultatsioonid

Õpilastel on võimalik õpiabi saamiseks kasutada konsultatsioonitunde. Konsultatsioonid on mõeldud õppimiseks, abi küsimiseks, kui midagi on jäänud arusaamatuks. Aineõpetajatel on direktori poolt kinnitatud konsultatsiooniajad, mil nad on kohustatud tegema õpilastega järeleaitamistunde. Konsultatsioonide ajakava on kõigile avalikult nähtaval kooli kodulehel. Konsultatsioonitunnid toimuvad üldjuhul pärast õppetundide lõppu või õpetajaga kokkulepitud ajal. Kui õpilasel on perioodihinne (I-II trimestril) puudulik, siis on järgmisel õppeperioodil vastava aine konsultatsioonitundides osalemine kohustuslik. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

6.4. Töö andekate õpilastega

Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse litsentseeritud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Andekate õpilaste toetamiseks kasutatakse Emmaste Põhikoolis järgmisi võimalusi:

- suunamine õpilase andeid toetavasse aine- või huviringi, huvi- või teaduskooli
- diferentseeritud töö ainetunnis
- lisaõpe konsultatsioonide ajal
- ettevalmistamine osalemiseks ainekonkurssidel, olümpiaadidel jm võistlustel
- loovtööde koostamine
- vajaduse korral individuaalse õppekava rakendamine

7. Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine

7.1. Hindamine

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa. Hinded ja tagasiside kantakse õppeinfosüsteemi ekool.

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) hoida lapsevanemaid kursis lapse õpilooga; (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*)
- 7) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Klassijuhataja annab kolm korda õppeaastas õpilasele ja lapsevanemale tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta. Klassijuhataja kannab käitumis- ja hoolsushinnangu e-kooli tunnistusele. Käitumishinnangu aluseks on kooli kodukorra täitmine, üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormidest kinnipidamine. Hoolsushinnangu aluseks on õpilase suhtumine õppetöösse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õpiülesannete täitmisel. (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*)

Õpilase hea käitumine - hea käitumisega õpilane täidab üldjuhul kooli kodukorra reegleid ja suudab vigadest õppida. (*kehtib alates 06.06.2017.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 5 14.09.2017.a.*)

Õpilasel ja lapsevanematel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta aineõpetajatelt ja klassijuhatajalt. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindale ja hinnangule. Kui õpetaja kasutab õppeprotsessi hindamisel erisusi, võrreldes kooli hindamisjuhendiga, siis informeerib ta sellest õpilast ja lapsevanemat e-kooli kaudu õppeperioodi alguses. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras.

Hinnete vaidlustamine ning vaidlusmenetlus toimub haldusmenetluse seaduse § 71-87 alusel.

Emmaste Põhikool on seadnud eesmärgiks lähtuvalt uuenenud õpikäsitusest minna järk-järgult üle kujundavale hindamisele. Lisaks numbrilisele hindale annavad õpetajad õppijat toetavat sõnalist tagasisidet. Aineõpetaja teavitab õpilast õppeaine eesmärkidest ja leiab võimaluse õpilase eneseanalüüsiks. (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*)

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning

väärtushinnangute kohta. Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni. Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool tegutseb vastavalt kooli kodukorrale juhtumitega, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

7.2. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Hindamisel viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”.

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

„Puuduliku“ hindegaga või tegemata kontrolltöö järeltöö sooritab õpilane 10 tööpäeva jooksul. Kui kokkuvõttev perioodihinne on välja panemata, siis vastab õpilane järgi uue trimestri kahe esimese nädala jooksul. (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*)

7.3 Kokkuvõtavad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine perioodihinneteks ning perioodihinnete koondamine aastahinneteks.

Emmaste Põhikoolis hinnatakse aineid kokkuvõtva hindega kolm korda õppeaastas. (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*) Õpilast ja ka vanemat teavitatakse kokkuvõtvaatest hinnetest ekooli kaudu ning õppeaasta lõpus ka klassitunnistusel, mis edastatakse õpilasele paber kandjal.

Esimeses klassis hinnatakse õpilasi hinnanguliselt. Iga õppeperioodi lõpus annab klassijuhataja õpilasele paber kandjal klassitunnistuse. (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*)

Emmaste Põhikooli I kooliastmes kasutatakse oskusainetes (kunstiõpetus, tööõpetus, muusikaõpetus, kehaline kasvatus) sõnalist tagasisidestamist ilma hinneid 1-5 kasutamata ehk rakendatakse kujundavat hindamist (*kehtib alates 01.09.2017; direktori käskkiri nr 5 14.09.2017.a.*).

Kui õppeaine perioodihinne on jäänud panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval õppeperioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hinnele „nõrk”.

Õpilasele, kelle perioodihinne on „puudulik” või „nõrk” või on jäetud hinne välja panemata, määratakse järgmiseks õppeperioodiks kohustuslik ainealane konsultatsioon või mõni muu tugisüsteem, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisesse klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase õppeperioodi lõppu.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt perioodihinnetest tuleks välja panna aastahinne „2”. Täiendavale õppetööle jäetakse ka õpilane, kelle kolmanda trimestri hinne on mõnes õppeaines või õppeainetes puudulik. (*kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.*) Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

7.4 Põhikooli lõpetamine

Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale. *(kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)*

Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina. Koolieksami ettevalmistamisel ja hindamisel lähtutakse §-des 20–22 sätestatust.

8. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

(Hoolekogu ettepanek: p8 liigendada alapunktideks)

Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik. Selleks tuleb esitada kooli direktorile algatustaotlus kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega.

Kooli õppekava uuendamise või täiendamise, mis on tingitud muudatustest õigusaktides, algatab kooli direktor. Kooli direktor koostab kooli õppekava muudatuste projekti, mis on kooskõlas kehtiva õigusega. Kooli direktor esitab õppekava muudatuste projekti enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub direktor haldusmenetluse seaduse §st 16.

Põhikooli-ja gümnaasiumiseaduse § 17 lg 2 ja § 71 lg 3 alusel kehtestab kooli õppekava kooli direktor käskkirjaga. Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti ning muutuse viite juurde lisatakse muutuse jõustumise kuupäev.

Kool avalikustab põhikooli-ja gümnaasiumiseaduse § 69 lg 1 alusel kooli õppekava kooli kodulehel.

Lisad

Lisad 1-10 AINEKAVAD (kehtib alates 29.10.2018.a. kinnitatud direktori käskkirjaga nr 9 29.10.2018.a.)

Lisa 11 KARJÄÄRIÕPE III KOOLIASTMES

Õppeaine	Klass	Teema	Õpitulemused
Matemaatika	7	Palgastatistika erinevates töövaldkondades	Õpilane teab, mida tähendab keskmine palk, mediaanpalk ning oskab võrrelda keskmisi palkasid erinevates töövaldkondades.
Ajalugu	7	Keskaegne linn. Ametid keskaegses linnas	Õpilane seostab keskaegseid ameteid kaasaja tööturuga.
Ajalugu	7	Elukutse omandamine keskajal	Õpilane analüüsib keskaja ja kaasaja ameteid, muutusi ametioskuste nõuetes ja ameti õppimisel.
Ajalugu	8	Tööstuslik pööre	Õpilane mõistab ühiskonnas toimunud muutuste mõju inimeste eluviisile, töö sisule ja töötingimustele.
Ajalugu	9	Eesti tööturg 1930. aastate majanduskriisi ajal	Õpilane analüüsib töö leidmise võimalusi minevikus ja tänapäeval.
Ühiskonnaõpetus	9	Inimõigused, võrdõiguslikkus. Võrdsed võimalused tööturul	Õpilane analüüsib karjääri võimalusi soolise võrdõiguslikkuse seisukohast.
Ühiskonnaõpetus	9	Tööturg ja seadusandlus. Kui maksaks ümbrikupalka?	Õpilane mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu vajalikkust.
Ühiskonnaõpetus	9	Põhiõigused, vabadused ja kohustused	Õpilane analüüsib haridustee jätkamise võimalusi töötamiseks huvipakkavas tegevusvaldkonnas, ametis. Õpilane analüüsib oma vastutuse kaalu karjääri valikutes.
Ühiskonnaõpetus	9	Isiklik majanduslik toimetulek, tööturg. Elu maal on võimalik	Õpilane analüüsib karjääri võimalustele erinevate elurollide kooskõlas. Õpilane oskab leida ja kasutada asjakohast informatsiooni karjääri kavandamiseks.

Ühiskonna- õpetus	9	Tööturg. Rollimäng	Õpilane seostab kutseoskusteta ja madala haridustasemega kaasnevaid riske tööturu nõudmistega, võimaliku töötusega.
Kunstiõpetus	7	Funktsionaalsed värvid. Värvid meie elus.	Õpilane tutvub disaineri tööga seotud elukutsetega ja selle elukutsega seotud loominguliste suundumuste nõuetega tootmises ja ettevõtluses ning õppimisvõimalustega.
Kunstiõpetus	7	Õppekäigud muuseumisse, kunstigaleriisse, kunstinäitusele, käsitöolaadale.	Õpilases positiivse suhtumise ja austuse kujundamine erinevate kunstiliikidega tegelejatesse. Õpilane oskab leida ja kasutada informatsiooni enda karjääri kujundamiseks. Õpilane analüüsib karjäärivõimalusi erinevate elurollidega kooskõlas ja mõtleb tööelu võimalikkusele ja võimalustele maal.
Kunstiõpetus	8	Disainitaju	Õpilane saab teada disaineri rollist ettevõtluses ning disainitööle iseloomulike tehniliste vahendite kasutamisest loomingulistes ülesannetes ja töö dokumenteerimisel. Õpilane teadvustab disaineritööks vajalikke eeldusi ja oskusi.
Kunstiõpetus	8	Maja kui geomeetriline tants	Õpilane tutvub arhitektuuriga seotud elukutsete ja õppimisvõimalustega.
Kunstiõpetus	9	Kirjakunst ja graafiline disain.	Õpilane saab teada kirjakunsti ja graafilise disaini võtteid kasutatavatest valdkondadest ning elukutsetest.
Kunstiõpetus	9	Siseringi sõnastik. Piktogramm. Tarbimine. Popkunst. Op on kõikjal. Opkunst. Op looduses.	Õpilane saab teada reklaami ja kommunikatsiooni tähtsusest ettevõtluses ja tootmises ning vajalikest ametitest nendes valdkondades.
Kunstiõpetus	9	Õppekäik kunstinäitusele, kunstigaleriisse, muuseumisse, käsitöolaadale	Õpilane väärtustab erinevate kunstiliikidega tegelejaid nii professionaalsel kui hobi tasandil. Õpilane hindab enda huve ja võimekust nende aladega tegelemiseks maal.
Käsitöö ja kodundus	7	Toidu valmistamisega seotud teemad.	Õpilane saab teada toidu valmistamisega seotud elukutsetest, ettevõtlusest, tootmisest ja õppimisvõimalustest. Õpilane mõtleb ja arutleb isikliku elu toimetulekuvõimaluste üle maal.
Käsitöö ja kodundus	7	Tikkimine. Heegeldamine. Õmblemine.	Õpilane analüüsib, isiklikule toimetulekule mõeldes, läbi erinevate elurollide karjääri võimalikkusest maal. Õpilane tutvub erinevaid käsitööoskusi nõudvate elukutsetega ja nende õppimis- ja kasutamisevõimalustega ettevõtluses.

Käsitöö ja kodundus	7	Etnograafilise seinavaiba loomine kasutades erinevaid käsitöövõtteid. Disain. Tarbekunst.	Õpilane väärtustab disaineri, tarbekunstmiku, etnograafi jt erialaliste oskustega inimeste elukutseid oma praktilises töös. Õpilane saab algteadmisi oma töö eksponeerimisest ja turundamisest, ka virtuaalmaailmas.
Käsitöö ja kodundus	7	Õppekäik muuseumi, näitusele, käsitöölaadale.	Õpilasel avardub silmaringi, nähes erilaadseid töid. Õpilane analüüsib enda võimekust müüa juba praegu omatehtud toodet käsitöölaadal.
Käsitöö ja kodundus	8	Tarbija õigused	Läbi isikliku elu kogemuste arutleb tarbijakaitse teemadel ning seostab teemat enda karjääriga ettevõtluses, tootmises.
Käsitöö ja kodundus	8	Koristustööd	Õpilane tutvub koristustöödega seotud elukutsetega.
Käsitöö ja kodundus	8	Disain. Mood. Õmblemine. Kudumine.	Õpilane analüüsib enda kui disaineri ja moelooja võimeid ja arutleb valikute üle edasisteks õpinguteks ning hobideks. Õpilane saab teada õppimisvõimalustest ja moelooja ning disaineri oskusi nõudvatest elukutsetest.
Käsitöö ja kodundus	8	Õppekäik muuseumisse, näitusele, käsitöölaadale.	Õpilane avardab silmaringi ja saab positiivse laengu. Õpilane saab kogemusi tööde eksponeerimisest ja turundamisest.
Käsitöö ja kodundus	8	Etnograafilise vaiba loomine kasutades erinevaid käsitöötehnikaid . Disain. Tarbekunst. Tikkimine. Heegeldamine. Õmblemine.	Õpilane väärtustab erinevaid käsitööga tegelevate meistrite töid. Õpilasel tekib huv, i läbi positiivsete emotsioonide, erinevate käsitööliikide õppimiseks.
Käsitöö ja kodundus	9	Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana.	Õpilane väärtustab käsitööga seotud elukutseid ja saab teadmisi käsitööga seotud ettevõtlusest.
Käsitöö ja kodundus	9	Nüüdisaegsed ja tehnoloogilised võimalused ning uudsed võtted	Õpilane saab teada ajakohastest võimalustest uute ja kaasaegsemate käsitööde valmistamiseks ning saab arutleda uutest võimalustest, ettevõtlusest maal.

		tarbeesemete valmistamisel.	
Käsitöö ja kodundus	9	Teadlik ja säästlik majandamine. majanduskulude planeerimine eelarve järgi.	Õpilane arutleb ettevõtluse rollist ühiskonnas, mõeldes enda karjäärile (maal). Õpilane analüüsib enda loominguviisi võimeid ja teeb valikuid edaspidisteks õpinguteks ning hobideks. Õpilane arutleb ettevõtluse rollist ühiskonnas ja ettevõtluse vormidest.
Käsitöö ja kodundus	9	Õppekäik muuseumisse, käsitöölaadale, kunstigaleriisse, näitusele	Õpilane avardab silmaringi ja saab positiivse emotsiooni. Õpilane saab võrrelda ja analüüsida eriilmelisi käsitöid, võrrelda enda töid teiste omadega ja selle kaudu kujundada enda soove karjääri (hobide) planeerimisel.
Inglise keel	7	I Love English Student's Book 5 Unit 16 "Jobs". Tööleht "Difficult and Dangerous Occupations" (Rajaleidja koduleheküljelt: http://www.rajalaidja.ee/public/Suunaja/valikaine/inglise_keel/2_inglise_keel_7-9_kl_Difficult_and_dangerous_occupations.pdf)	Õpilane tunneb erinevate ametite ingliskeelseid nimetusi ja teab, mida antud töökoht endast ette kujutab - selleks õpitakse selgeks antud peatüki sõnavara, tehakse harjutusi nii õpikust kui ka töövihikust ning arutletakse erinevate ametite tööülesannete osas. Töölehe abil õpilane analüüsib eri elukutsete ja ametite tööülesandeid, vastutust, oskusi, töötingimusi kasutades vastavat ingliskeelset sõnavara.
Inglise keel	8	Ametid Töölehed "Career Quiz" ja "Quessing Game" (Rajaleidja koduleheküljelt: http://www.rajalaidja.ee/public/Suunaja/valikaine/inglise_keel/5_inglise_keel_8-9_kl_Career_Quiz.pdf ja http://www.rajalaidja.ee/public/Suunaja/valikaine/inglise_keel/5_inglise_keel_8-9_kl_Quessing_Game.pdf)	Õpilane tunneb erinevate ametite ingliskeelseid nimetusi ja teab, mida antud töökoht endast ette kujutab. Tööleht "Career Quiz" - õpilane analüüsib karjääriplaneerimisega seotud väiteid, kasutades ingliskeelset sõnavara. Tööleht "Quessing Game" - õpilane seostab erinevaid elukutseid ja vastavaid tööülesandeid, kasutades ingliskeelset tööelu ja karjääri seotud sõnavara.

		uunaja/valikaine/inglise keel/1_inglise keel 8-9 kl Guessing game.pdf)	
Inglise keel	8-9	CV	Õpilane oskab CV-d koostada ja teab, miks see vajalik on
Inglise keel	9	I Love English Student's Book 5 Unit 8 "Jobs". Tööleht "Vocational School" (Rajaleidja koduleheküljelt: http://www.rajalaidja.ee/public/Suunaja/valikaine/inglise keel/7_inglise keel 8-9 kl Vocational school.pdf)	Õpilane oskab kirjeldada erinevaid ameteid ning mõistab töötamise/ töö käimise võimalusi (amet, karjäär, poolekohaga töö, täis kohaga töö, vabatahtlik töö). Tööintervjuu harjutamine. Tööleht - õpilane kirjeldab kutsekoolis õppimise eeldusi ja võimalusi, kasutades ingliskeelset sõnavara.
Eesti keel ja kirjandus	7-9	Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Rollimängude, tekstide käsitlemise, arutelude ja loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Arendatakse suutlikkust kujundada oma arvamust, väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lahendada probleeme. Õppetegevus võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huvisid, võimeid, nii ainealaseid kui ka teisi oskusi ja teadmisi ning õpilast suunatakse kasutama eneseanalüüsi tulemusi oma tulevase haridustee ja tööelu planeerimisel. Õppetegevus võimaldab töömaailmaga ka vahetult kokku puutuda (nt õppekäigud ettevõtetesse, ainevaldkonnaga seotud ametite tutvustus). Kujundatakse oskust koostada õpingute jätkamiseks ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente. Meediatekstide analüüsi kaudu juhitakse õpilasi märkama ühiskonnas toimuvaid protsesse ja arutlema selle üle, kuidas need mõjutavad haridusteed ning tulevast tööelu. - <i>Põhikooli riiklik õppekava</i> https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1290/8201/4020/1m%20lisa1.pdf#	
Keemia	8	Millistes elukutsetes vajatakse keemiateadmisi.	Õpilane teab elukutseid, ameteid, töö- ja eluvaldkondi, kus keemiaalaseid teadmisi ja oskusi kasutada.

Keemia	8	Millega keemia tegeleb.	Õpilane analüüsib keemiateadmiste vajalikkust eri elukutsete esindajatele. Näiteks tööhutus (keemikud, laborandid). Mõistab vastutust keskkonnakahju ärahoidmisel (happesademed, osoonikihi lagunemine, kasvuhooneefekt, üleväetamine) mis tahes elualal töötades.
Hiiumaa ajalugu	8	Hiidlaste peamised tegevusalad	Õpilased õpivad tundma ajaloolisi tegevusalasid ja arutlevad tänapäevaste töötamise võimaluste üle Hiiumaal.
Bioloogia	9	Inimeste elundkonnad	Arsti, meditsiiniõe elukutse, õppimisvõimaluste tutvustamine.
Loodus-õpetus	7	Loodusõpetuslik uurimismeetod	Elukutsed, mis rakendavad loodusteaduslikku uurimismeetodit.
Loodus-õpetus	7	Füüsilised suurused	Mõõtmised erinevates elukutsetes.
Bioloogia	8	Taimede peamised erinevused võrreldes selgroogsete loomadega	Botaaniku ja argonoomi elukutsete kirjeldus.
Bioloogia	8	Õistaimede välisehituse põhijooned	Proviisori ja farmatseudi elukutsete tutvustus.
Bioloogia	7	Bioloogia sisu ja seos teiste loodusteadustega	Bioloogiaga seotud elukutsete (botaanik, zooloog, arst, veterinaar, agronoom) tutvustamine ja elukutseks vajalike isikuomadused, õppimis- ja töövõimalused Eestis.
Bioloogia	7	Bioloogia peamised uurimismeetodid	Teadlase elukutse tutvustamine läbi loodusteadusliku uurimismeetodi.
Bioloogia	7	Selgroogsete loomade peamised meeleeelundid	Näidete toomine elukutsetest, kus on kõrgelt arenenud meeled tähtsad (kuulmine, nägemine, maitsmine, kompimine, haistmine).
Geograafia	9	Kivimid, Eesti geoloogiline ehitus	Teadlase, geoloogi ja geograafi elukutse.
Geograafia	8	Ilma ja kliima mõju inimtegevusele	Klimatoloogi ja meteoroloogi elukutse tutvustus.

Geograafia	9	Sissejuhatus majandusgeograafiasse	Elukutsevalik ja töövõimalused- kodanikealgatus ja ettevõtlus.
Geograafia	9	Põllumajanduse iseloomustus ja struktuur	Taime- ja loomakasvatuse, toiduainetööstuse elukutsete valik ja töövõimalused.
Geograafia	9	Teenindus ja teenused	Teenindava sfääri elukutsevalik ja töövõimalused.
Bioloogia	7	Kalade tähtsus	Rollimängu kaudu ühiskonna erinevate sektorite tähtsus otsustusprotsessis.
Bioloogia	7	Imetajate eripära sõltuvalt toidust	Palentoloogi elukutsega tutvumine.
Bioloogia	8	Populatsioon, liik, ökosüsteem ja biosfäär	Ökoloogi elukutse, koostööoskuste arendamine rühmatöös.
Bioloogia	8	Tasakaal ja konkurents	Riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma kaasamine.
Bioloogia	8	Inimtegevus keskkonnaprobleemide lahendamisel	Rollimäng erinevate huvirühmade kaasamine.
Bioloogia	8	Seente välisehitus ja mitmekesisus	Mükoloogi elukutse tutvustus.
Bioloogia	8	Selgrootute loomade üldehitus ja võrdlus selgroogsetega	Zooloogi elukutse tutvustus.
Bioloogia	8	Usside levik ja tähtsus looduses ja inimtegevuses	Parasitoloogi elukutse tutvustus.
Bioloogia	8	Bakterite põhitunnuste võrdlus loomade ja taimedega	Mikrobioloogi elukutse ja töötingimuste tutvustus.
Bioloogia	9	Silma ehitus ja talitus	Silmaarsti eriala tutvustus.
Bioloogia	9	DNA, geenid ja kromosoomid	Geneetiku elukutse tutvustus.

Vene keel	7	<p>Цикл 8.8А. Кем я хочу стать.8Б.Моя работа.</p> <p>Учебник “Быстро и весело”, рабочая тетрадь.</p> <p>http://www.rajalaidja.ee/public/Suunaja/Venekeeljamatemaatika/2_vene_keel_7-8_kl_Milliseid-eluktseid-tead.pdf</p>	Uus sõnavara: ametid. Dialogide koostamine, õppimine läbi mängulise tegevuse, mis loob eelduse loovaks enesearenguks.
Vene keel	8	<p>Цикл 8.8А.Что такое европейский языковой портфель? 8Б.В Европу с языковым портфелем.Учебник “Быстро и весело”, рабочая тетрадь.</p> <p>http://www.rajalaidja.ee/public/Suunaja/Venekeeljamatemaatika/2_vene_keel_7-8_kl_Milliseid-eluktseid-tead.pdf</p>	Uus sõnavara: euroopa dokumendid. Euroopa keelte õpimapp, oskus iseseisvalt hinnata oma keele oskust. Oskus täita keelelist biograafiat.
Vene keel	9	<p>Цикл 5.5А.Учеба и работа.5Б.Наша судьба.Учебник “Быстро и</p>	Hariduse ja töö roll inimese elus. Eriala valik. Töövestlus või kooli sisseastumise vestlus.

		весело”, рабочая тетрадь	
Inimese- õpetus	8	Toitumise mõju tervisele Toitumist mõjutavad tegurid	Eesti põllumajandus, elukutsed, mis on seotud toidu tootmisega, toiduainete-töösusega ja seede-elundkonna haigustega hambaarst, endokrinoloog, gastroenteroloog jt
Inimese- õpetus	8	Vaimne heaolu	Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine (neuroloogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, psühhiaatri, perearsti jt nõustamise ja abistamisega seotud elukutsed, õppimisvõimalused).